

## Merien hätähuuto on kuultu

Anneli Jäätteenmäki  
Euroopan parlamentin jäsen



Olin kesäkuun alussa parlamentin delegaation jäsenenä YK:n valtamerikonferenssissa. Tilaisuus oli hätähuuto maailman merien puolesta ja merkittävä panos vuosituhattavoitteen 14 edistämiseksi. Kokous keräsi ensimmäistä kertaa yhteen valtiot, kolmannen sektorin toimijat ja yritykset merten puolesta.

Ihmisen toiminta heikentää merien tilaa jatkuvasti. Meret saastuvat ja roskaantuvat, niiden ekosysteemit heikkenevät ja kyky ylläpitää elämää on vaarassa.

Kalakantoja käytetään monin paikoin kestäättömästi. Arvioiden mukaan noin kolmasosa kalastuksesta on biologisesti kestäättöntä. Lisäksi tulee sivusaaliita. Monet kalastusmenetelmät ovat erittäin tuhoisia merenpohjalle. Maailman kasvavaa väestöä ei pystytä kestäväällä tavalla ruokkimaan luonnonkalalla ja kasvatetunkin kalan ekotehokkuus on heikko.

Näkyviä muutoksia on myös ilmastojärjestelmässämme. Vielä ei tunneta tarkasti kaoottisen systeemin käyttäytymistä, mutta on hyvin todennäköistä, että ilmaston lämmitessä ilmaston ääri-ilmiöt lisääntyvät.

Uutiskuvat hurrikaanien tuhoista konkretisoivat, mitä tapahtuu trooppisten merien herkän tasapainon järkkyyessä. Pienetkin tilamuutokset voivat johtaa dramaattisiin seurauksiin, kun myrskyn muodostumiselle tarvittava lämpötila ylittyy.

Hirmumyrskyjä paljon suurempia, mutta vähemmän dramaattisia prosesseja tapahtuu pinnan alla koko ajan. Meret tuottavat yli puolet hengittämästämme hapesta, sitovat yli neljänneksen ilmakehään päästämästämme hiilidioksidista, tarjoavat elinympäristön lukemattomille lajeille ja tuottavat monenlaista hyvää käyttöömme. Me emme tule toimeen ilman meriä, mutta niiden elämä jatkunee kauan ihmisen jälkeen.

Konferenssin yhteydessä eri toimijat antoivat yhteensä 1400 vapaaehtoista lupaa merien tilan parantamiseksi.

Satavuotias Suomi osallistuu moneen sitoumukseen, mutta mainittakoon tässä Suomen lupaus uudenlaisen nettiportaalin kehittämisestä ja avaamisesta. Hanketta johtaa Suomen ympäristökeskus. Tavoitteena on tarjota suomalaista digiosaamista ja hallinnon rajat ylittävässä yhteistyössä kaikille Itämereen liittyvää dataa tarvitseville.

Suomalaisen hallinnon ja eri toimijoiden yhteistyökyky sekä ketteryys tulevat hyvin esiin mainitussa hankkeessa. Useassa maassa on hyvin vaikeaa tai jopa mahdotonta saada hallinnon eri osat toimimaan yhdessä.

Esimerkiksi Brysselin seutukunnalla sijaitsevan Soignes'n metsän metsänhoitajat ovat kertoneet, että Brysselin suuralueen, flaamien sekä vallonien edustajien saaminen saman pöydän ääreen kesti vuosikautia, vaikka kaikki ovat yhteisellä asialla hoitamassa ja suojelemassa samaa reilun 4000 hehtaarin alaa.

Soignes'n metsä on pieni alue, mutta valtameriä on yli 70 prosenttia maapallon pinta-alasta. 145 valtiolla on suora pääsy merelle.

Haaste on valtava. Ilmastonmuutosta ei käytännössä voi pysäyttää lähivuosisikymmeninä. Meidän on siis pyrittävä hidastamaan sitä mahdollisimman paljon ja sopeuduttava muutoksiin mahdollisimman hyvin. Pahimpien uhkakuvien ei saa antaa toteutua, vaan on uskottava siihen, että kansainvälisellä politiikalla voidaan vaikuttaa pitkäjänteisesti ja oikeaan suuntaan.

Merikonferenssi oli hyvä osoitus, että päättäjät ja kansalaisjärjestöt ovat nyt päättäneet tarttua asiaan. Herätyskello on soinut ja toiminta on alkanut.

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).